

Franco als Calaf in Puccini's opera Turandot, voor 24.000 toeschouwers in de Arena di Verona.

Franco Corelli

Prince of Tenors

Een voorpublicatie

‘Journalisten vragen altijd hetzelfde: of ik Nilsson echt heb gebeten in Boston, naar mijn relatie met Callas, mijn zwaardgevecht met Boris Christoff en mijn aanval op iemand die boe riep tijdens de *Trovatore* in Napels. Vier, vijf zaken die alles bij elkaar nog geen tien minuten hebben geduurd, maar vandaag de dag lijkt het wel alsof ze mijn leven definiëren. Maar er is meer. Misschien moet ik openheid van zaken geven.’ Villa d’Arte redacteur René Seghers luisterde en schreef vervolgens zijn Engelstalige biografie.

TEKST JUDITH VAN DEN BERGH / RENÉ SEGHERS BEELD UIT FRANCO CORELLI - PRINCE OF TENORS

Onze kunstredacteur René Seghers kreeg ooit de kans Franco Corelli te interviewen. In een anderhalf uur durend vraaggesprek vroeg hij Corelli het hemd van het lijf. Maar daarmee was zijn honger naar informatie niet gestild. Zeven jaar research leidde uiteindelijk tot de spraakmakende biografie: *Franco Corelli, Prince Of Tenors*. Daarin worden Corelli’s volstrekt in nevelen gehulde jeugdijaren, zijn militaire dienstperiode tijdens de Tweede Wereldoorlog en de periode tot aan zijn debuut in 1951 gereconstrueerd. Zijn privé-leven en de turbulente relatie met zijn vrouw Loretta nemen een centrale plaats in. De honderden onbekende foto’s uit Corelli’s leven en carrière doen de rest.

Franco Corelli was de beroemdste tenor van de jaren vijftig en zestig en vaste partner van Maria Callas in het tweede deel van haar carrière. Eigenlijk vanaf hun eerste gezamenlijke optreden in Spontini’s opera *La Vestale* in december 1954. Die opvoering vormde de doorbraak van de in 1952 gedebuteerde Corelli, een semi-autodidact die zich als een bulldog in zijn tekortkomingen vastbeet. In de vier jaar na dat legendarische Scaladebuut slaagde hij erin die te overwinnen en de weg naar de hoogste noten te vinden. Na in 1955 met *Aïda* de Arena van Verona te hebben veroverd, volgt tussen 1956 en 1957 de rest van de wereld met de kleurenfilm van Puccini’s *Tosca*, waarin hij de schilder Mario Cavaradossi speelt en zingt.

Die film brengt een ander aspect van zijn roem naar voren: zijn ongebruikelijk fraaie uiterlijk. Tenoren zijn om onbekende reden vaak kort, gedrongen, dik en uitgesproken lelijk, maar de een meter drieëntachtig lange Corelli was de Brad Pitt van de opera, de mooiste tenor die ooit geleefd heeft. Hij veroverde zowel de harten van stemliefhebbers als van miljoenen vrouwelijke fans die verliefd op hem waren. *Coscia d’oro* noemden ze hem – Gouden Dijen! Corelli beschouwde zijn fraaie uiterlijk als een welkom extraatje en besteedde er met hulp van zijn vrouw

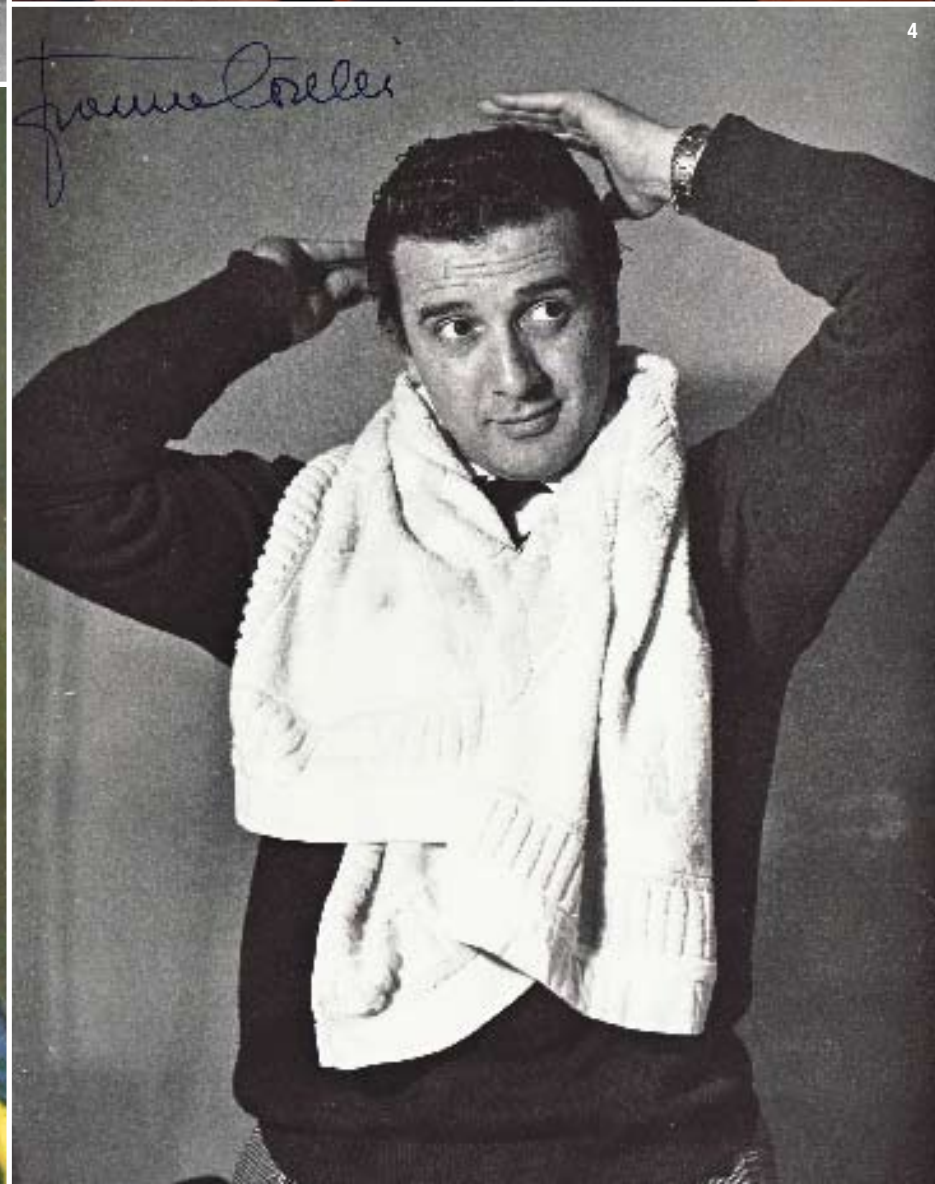
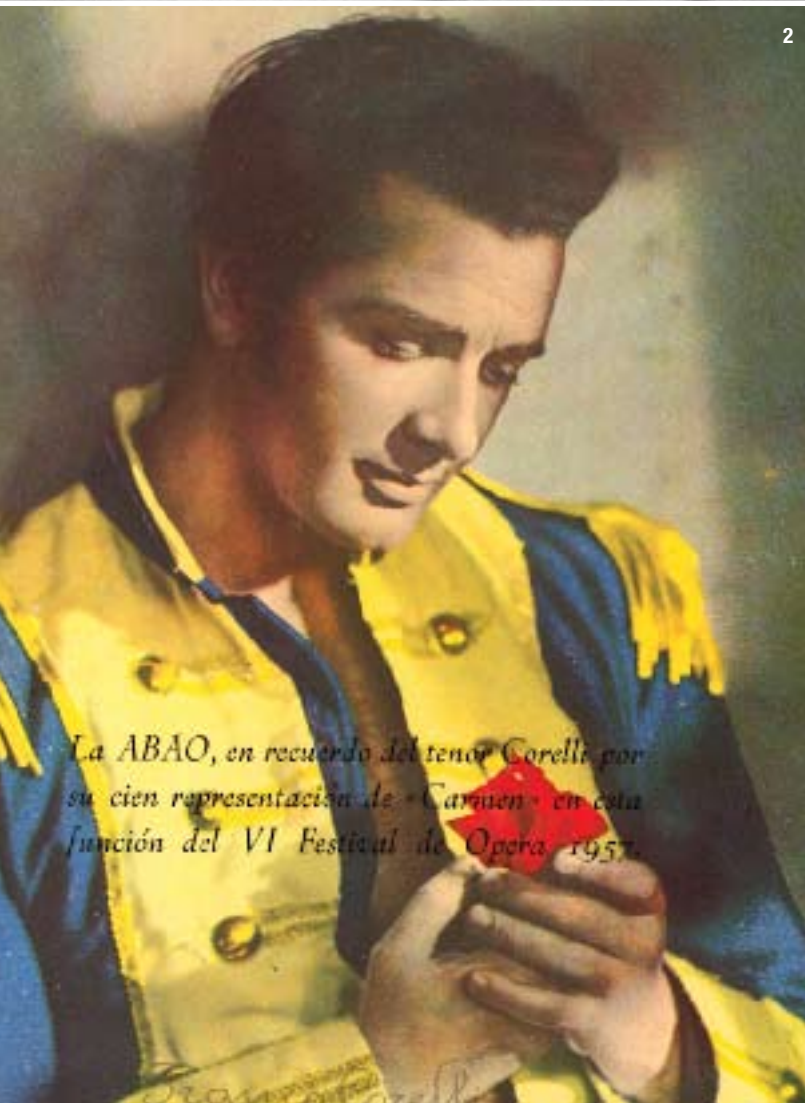

René Seghers (r)
in gesprek met
Franco Corelli.

Loretta de nodige zorg aan. Zo liet Corelli op avonden dat hij gekleed ging in nauwsluitende broeken van stretch materiaal zijn ondergoed graag thuis. Om zijn achterkant nog beter te laten uitkomen, droeg hij zelfs een speciaal vervaardigde bilprothese.

Zijn rivaal, heldentenor Mario Del Monaco, probeerde hem nog verbaal onderuit te halen door hem spottend PeCorelli te noemen, hetgeen zoveel betekend als ‘Corelli de Geit’ – een knipoog naar het vibrato dat tot 1958 een prominent kenmerk van Corelli’s stem was. Maar het mocht niet baten. Aan Callas’ zijde bevestigde Corelli in 1956 zijn snel groeiende faam in *Fedora*. Via glansrollen in *Andrea Chénier*, *Il Pirata*, *Il Trovatore* en *Turandot* neemt Corelli in de periode 1957–1958 definitief de macht over van Mario Del Monaco en Giuseppe di Stefano, die tot dan toe Callas’ vaste partner was. Als het zo uitkwam, duelleerde Corelli echter ook met sopranen of bassen als Boris Christoff. Met de laatste vocht hij een echt duel uit tijdens een repetitie voor *Don Carlos*, aan de Opera van Rome, begin 1958. Van

La ABAO, en recuerdo del tenor Corelli por su cien representación de «Carmen» en esta función del VI Festival de Ópera 1957.

2

1

3

4

de toedracht doen tal van versies de ronde, maar Seghers vond de oorspronkelijke ooggetuigenverslagen terug, alsmede dat van Corelli zelf in de tijdschriften Oggi en Epoca:

'Volgens het libretto moest de Koning in woede ontsteken tegen zijn zoon (Corelli – RS), terwijl hij zong 'Heren, verdedigers van de troon, ontwapen de kroonprins. Als niemand gehoorzaamt, hoort Christoff (de Koning) dan een zwaard van de wacht te nemen en mij eigenhandig te ontwapenen. Dat deed hij, met een ongebreidelde woede, die niets met het tekstboek van doen had. Ik wachtte hem kalmpjes op, terwijl ik mijn eigen zwaard trok. We vloekten en onze zwaarden vonkten, terwijl de Vlaamse gedeputeerden probeerden te interveniëren. Maar eenmaal ontwapend gingen we met de blote vuist verder.'

Het werd een enorme rel die leidde tot Christoffs vertrek uit deze Don Carlos productie. De gratis wereldwijde reclame kwam de vurige Corelli goed van pas: ineens kende de hele wereld zijn naam! Ondanks de verwonding die hij tijdens het duel aan zijn hand opliep, had hij er daarom bepaald schik in. Een van de aspecten van Seghers boek is dat Corelli, die doorgaans als bloedserius en teruggetrokken bekend stond, hier in al zijn kleurrijkheid naar voren komt. Onder vrienden blijkt hij juist een grappenmaker te zijn geweest en zo geschiedde het dat hij een hele serie foto's liet vervaardigen waarop hij gekke bekken trok, terwijl hij woest zwaaide met zijn gewonde vuist!

In december 1960 zette Corelli de kroon op zijn werk met Donizetti's Poliuto. Daarna vertrok hij naar Amerika, waar Metropolitan Opera directeur Rudolf Bing hem een contract had aangeboden dat zo fraai was, dat hij zijn vlieg angst spontaan overwon. Nou ja, overwon... Hij trouwde vier dagen voor het vliegtuig opsteeg met zijn verloofde Loretta Di Lelio, zeggende dat als ze neerstortten, ze tenminste in de hemel kwamen; ongehuwd samenwonen, dat kon natuurlijk niet in het Italië van de jaren vijftig en zestig. Tot Seghers de datum, de locatie en het huwelijkscontract boven tafel kreeg waren het huwelijk en de omstandigheden waaronder dit plaatsvond een van Corelli's best bewaarde geheimen, wellicht omdat zowel Franco als Loretta consequent een probleem maakten van hun geboortedata. Corelli gaf per interview een andere leeftijd op en slaagde er zelfs in zijn werkelijke leeftijd op zijn Amerikaanse immigratiepapieren met twee jaar omlaag te krijgen. Loretta's leeftijd was zo mogelijk een nog groter geheim. Zelfs het onderwerp was taboe, waarschijnlijk omdat de dochter van Umberto Di Lelio ruim drie jaar ouder was dan haar echtgenoot. Haar geboorteakte onthult verder dat haar moeder haar bij geboorte niet mocht erkennen, omdat ze op dat moment nog niet met de vader was getrouwd.

Prince of Tenors focust daarnaast sterk op de mens Franco Corelli. Zijn karakter komt helder naar voren op het moment dat zijn moeder Natalina in 1950 overlijdt, nog voor zijn carrière ook maar was begonnen. Franco raakte hierdoor in een ongeneeslijke depressie. Hij zwoer niet te zullen berusten tot hij Verdi's Requiem in haar nagedachtenis zou zingen in de Kathedraal van zijn geboorteplaats Ancona. Zijn zus Liliana probeerde hem over te halen zijn zangstudie weer op te pakken, maar tevergeefs. Hij bleef zelfs ontroostbaar toen de directeur van de Romeinse Opera hem persoonlijk uitnodigde aan het jaarlijkse zangconcours in Spoleto deel te nemen. Daarop besloot Liliana de zaken zelf te regelen en vervalste Franco's handtekening op het inschrijfformulier. Franco: 'Op de dag van de wedstrijd duwde ze me eigenhandig de trein in. Ik zong de bloemenaria uit Carmen en de eerste aria uit *Il Trovatore*, met als resultaat onmiddellijke uitschakeling. Dat was het dan, mijn droom zanger te worden was een luchtspiegeling gebleken.'

Na het overlijden van zijn moeder ontwikkelde Franco een diepe band met zijn vader Remo. Toen deze begin 1969 op de intensive care belandde, week de tenor niet van zijn zijde. De conditie van zijn vader bleef zo slecht dat Corelli zijn terugkeer naar Amerika bleef uitstellen, hetgeen Bing tenslotte dwong Plácido Domingo voor de belangrijke *Trovatore* première in te schakelen. Bing protesteerde niet. Hij stak zijn protégé juist een hart onder de riem. Die compassievolle benadering bleek een gouden zet, toen het theater later dat jaar door een staking werd getroffen. Het halve seizoen ging verloren en toen de MET eind december zijn poorten opende waren de meeste sterren inmiddels elders gecontracteerd. Franco schoot zijn vriend Bing zonder aarzelen te hulp en zegde een complete tournee door Zuid-Afrika af, teneinde tot het einde van het seizoen in de MET te kunnen zingen. Dat was contractbreuk en Bing wist dat soebatten in deze geen zin had. Hij vroeg de Zuid-Afrikanen wat de schade was en compenseerde ze per omgaande met de gewenste cheque à raison van \$ 20.000 (toen een klein fortuin) voor het verlies van het seizoen aldaar.

Bovenstaande is een kleine greep uit de bijna 500 pagina's omvattende biografie, die met meer dan 250 unieke foto's is geïllustreerd. Het verhaal achter de reconstructie van Corelli's leven, met name waar het zijn jonge jaren in Ancona betreft, getuigt bijna van een soort lotsbestemming, zo is te lezen in het voorwoord van Prince of Tenors:

Corelli overleed op 29 oktober 2003, luttele maanden nadat ik via EMI om een nieuw interview met hem had gevraagd. Een kleine zes maanden later was er een herdenking in Ancona, waar ik hoopte nog levende jeugd vrienden en familieleden te vinden. Voor ik het wist zat ik in het kantoor van Marco Corelli, Franco's neef. Hij keek me achterdochtig aan en meldde alleen vragen over Franco's carrière te zullen beantwoorden. Waarop ik hem vertelde dat Franco juist heel open was. Marco keek me aan of ik gek was. Daarop haalde ik een reeks Amerikaanse en Italiaanse publicaties uit mijn tas, waarin de tenor lachend poseerde voor modereportages, nu eens met bolhoed, dan weer als Tarzan, of in zijn huiskamer, al dan niet met Loretta aan zijn zijde. Zelfs halfnaakt, in de kleedkamer van de Arena van Verona! Ik was nog maar een paar minuten binnen toen Marco me onderbrak: 'Ik moet je wat laten zien. Dit zijn twintig, dertig brieven van mensen die me in de loop der jaren hebben gevraagd mee te werken aan een boek over Franco. Ik heb ze nooit beantwoord. Dat komt omdat ik al die tijd op jou heb gewacht. Kom, ik neem je mee op een reis door het verleden, langs al de plaatsen en mensen die Franco dierbaar waren.' En dat is waar het boek begint!

Afbeeldingen uit *Franco Corelli, Prince of Tenors* (met dank aan Teatro alla Scala, Metropolitan Opera, Arena di Verona, collecties auteur, Marco Corelli).

Half november verschijnt Franco Corelli, Prince Of Tenors, de Engelstalige biografie die René Seghers schreef.
Voor meer informatie: info@francocorelli.nl
www.francocorelli.nl

1 Corelli op 5 jarige leeftijd 2 Zingend in de bergen van Cortina, 1978 3 Don José in Verona, 1957 4 Thuis voor de spiegel, ca. 1960